

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

9 juli 2003

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Eddy Schuermans, Johan De Roo en Bart De Smet –

**houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000,
wat de openbare verlichting betreft**

AANVULLEND VERSLAG

**namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
mondeling uitgebracht door mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Wivina Demeester-De Meyer.

Vaste leden :

de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, de heer Jan Verfaillie ;

de heren Marc Cordeel, André Denys, Koen Helsen, Patrick Lachaert ;

de heren Jean Geraerts, Pieter Huybrechts, Frans Wymeersch ;

mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer Robert Voorhamme ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heren Jos De Meyer, Freddy Sarens, Eddy Schuermans, N... ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Didier Ramoudt, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen ;

mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Jacky Maes, Bruno Tobback ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Loones.

Zie :

1652 (2002-2003)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Verslag
- Nrs. 3 en 4 : Amendementen
- Nr. 5 : Tekst aangenomen door de Commissie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie besprak het voorstel van decreet van de heren Eddy Schuermans, Johan De Roo en Bart De Smet houdende wijziging van het Elektriciteits-decreet van 17 juli 2000, wat de openbare verlichting betreft (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1652/1), op 3 en 17 juni 2003. Het voorstel van decreet werd in de commissie verworpen.

De heer Eddy Schuermans heeft de voorzitter van het Vlaams Parlement op 1 juli 2003 schriftelijk verzocht het verworpen voorstel van decreet op de agenda van de plenaire vergadering te zetten. De plenaire vergadering heeft op 2 juli 2003 het verworpen voorstel van decreet opnieuw verwezen naar de commissie, om daar bij voorrang opnieuw te worden besproken.

De commissie heeft er op maandag 7 juli 2003 een nieuwe bespreking aan gewijd, en bij volstreekte meerderheid beslist dat van deze nieuwe bespreking een mondeling verslag aan de plenaire vergadering zou worden uitgebracht.

De basis van deze nieuwe bespreking is een amendement dat door de indieners van het voorstel van decreet is ingediend op 3 juli 2003 (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1652/3). Dit amendement nummer 1, dat door de heer Eddy Schuermans is toegevoegd, strekt ertoe de openbare verlichting als openbare dienstverplichting toe te wijzen aan de netbeheerder in plaats van aan de leverancier.

De heer Eddy Schuermans verduidelijkt dat de lokale besturen ook in de toekomst, na de liberalisering van de energiemarkt, de kans moeten hebben elektriciteit aan te kopen tegen een gunsttarief om objectieve veiligheid te kunnen garanderen. Hij benadrukt daarbij dat zijn fractie enkel vraagt om de bestending van een bestaande maatregel. Hij beoogt niet het inkomensverlies van de gemeenten, door het verlies van dividenden, te compenseren door het zoeken van een nieuwe bron van inkomsten.

In het oorspronkelijk voorstel van decreet was er sprake van een verplichting in hoofde van de leverancier. In het ingediende amendement wordt de openbare dienstverplichting ingevolge opmerkingen van de minister toegewezen aan de netbeheerder.

De heer Johan De Roo benadrukt dat de kosten van de openbare verlichting in de toekomst in Vlaanderen duidelijk hoger zullen liggen dan in

Wallonië en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij verwijst terzake onder meer naar de regeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarin de verplichtingen zijn opgenomen die de distributienetbeheerder op zich moet nemen.

Het gaat over de constructie, de vernieuwing, de bevoorrading en het onderhoud van de installaties van de openbare verlichting. De totale kostprijs van de openbare verlichting van de Vlaamse intercommunales uit de gemengde sector (75 %) beloopt zo'n 27 miljoen euro. Het gevolg van het niet inschrijven van die openbare verlichting als openbare dienstverplichting heeft ernstige financiële gevolgen. Voor een gemeente als Maldegem, met 22.000 inwoners, bedraagt de meerkost op jaarbasis 4 miljoen Belgische frank.

De heer Bruno Tobback licht het amendement toe dat hijzelf en de heren Francis Vermeiren en Eloi Glorieux hebben ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1652/4). Met dat amendement nr. 2 willen ze enkel de exploitatie van openbare verlichting als openbare dienstverplichting beschouwen. De exploitatiekosten bedragen immers niet zo veel minder dan de verbruikskosten, wat het financieel verlies voor de gemeenten voor een groot stuk goedmaakt.

Een goedkeuring van het CD&V-amendement betekent in eerste instantie een stijging van de kilowattuurprijs. Daarnaast is het een verkapte belasting omdat hiermee openbare verlichting – niet alleen voor veiligheid maar ook de verlichting van voetbalpleinen en eigen initiatieven van de gemeenten – gefinancierd wordt.

De heer Bruno Tobback is gekant tegen een algemene belasting op elektriciteit voor iedereen, door het verhalen van de kost op iedere burger via de verhoging van de kilowattuurprijs. Sociale veiligheid moet via andere, transparantere technieken worden betoelaagd.

De heer Eddy Schuermans ontkent dat het CD&V-amendement een minder doorzichtige prijsvorming geeft. Elke openbare dienstverplichting heeft bovendien een effect op de prijs. Hij benadrukt nogmaals dat het CD&V-amendement geen gratis stroom vraagt voor de gemeenten. Er is enkel sprake van het bestendigen van de gunsttarieven. Hij besluit dat het amendement van de meerderheid goed bedoeld is maar tekortschiet.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht vraagt verduidelijking over het begrip 'exploitatie van openbare verlichting'. Gaat het alleen over het leveren

van lampen en palen aan een gunsttarief of ook over het leveren van elektriciteit en de aankoop van verkeerspalen aan goedkope tarieven ? De kernvraag is of onder 'de exploitatie van openbare verlichting' als openbaredienstverplichting zowel elektriciteit valt als investeringen. Zij is van oordeel dat beide elementen daaronder ressorteren.

De heer Francis Vermeiren schetst de situatie van vandaag. De investeringen gebeuren momenteel door intercommunales met aftrek van dividenden eigen aan de gemeenten. Het voordeel is dat er geen BTW wordt aangerekend.

De heer Bruno Tobback bevestigt de visie van de heer Vermeiren en spreekt van een verdoken energieheffing. Uiteindelijk haalt de intercommunale haar inkomsten bij de verbruiker. De kleine verbruikers – de gezinnen – betalen dus het meest. De heer Tobback pleit voor zo veel mogelijk transparantie in tarieven en prijzen. Hij is van oordeel dat het voorliggende voorstel van decreet geen oplossing biedt voor de veiligheidsproblematiek. Dit probleem moet niet worden opgelost via de elektriciteitsrekening van de gezinnen, maar door de federale overheid die beloftes heeft gedaan om het verlies aan dividenden te compenseren.

De heer Johan De Roo herhaalt dat iedereen wacht op de Elia-gelden en de beloften van de programmawet van december 2002. Hij wijst erop dat er momenteel reeds een omvangrijk pakket aan openbaredienstverplichtingen bestaat : de verdeling van gratis stroom, de federale maatregelen via het fonds-Vande Lanotte en de budgetmeter. De 27 miljoen euro die CD&V thans voorstelt, gelden echter voor iedereen. Hij herhaalt zijn voorstel om de ordonnantie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft goedgekeurd, over te nemen.

De heer Dirk Van Melkebeke, kabinetschef van minister Gilbert Bossuyt, licht toe dat in Wallonië decretaal is voorzien dat de netbeheerders aan de gemeenten een voorstel doen over het onderhoud van de openbare verlichting tegen kostprijs. In Brussel zit men in een patsituatie. Er is inderdaad een ordonnantie goedgekeurd, maar de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, de CREG, heeft geweigerd om toe te laten die kosten door te rekenen in de kilowattuurprijs, zodat men in Brussel ook in een analoog systeem zoals in Wallonië komt.

Niets belet de netbeheerder een offerte te laten organiseren voor de investeringen en de elektriciteit, zodanig dat via schaalvergroting een interessante formule mogelijk is. Uiteindelijk is de hamvraag in welke mate de kost kan worden doorgerekend in

de elektriciteitsprijs : vandaar het tussenvoorstel van het meerderheidsamendement om enkel de exploitatie van de openbare verlichting in rekening te brengen.

Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer concludeert dat ofwel de gemeenten dit betalen, ofwel het wordt doorgerekend in de elektriciteitsprijs. De zogenaamde prijsverlaging van de liberalisering wordt dus door de gemeenten betaald.

De heer Bruno Tobback verklaart dat hij voorstander van een energieheffing is, maar dat dit voorstel van decreet de openbare verlichting wil doen betalen via een verkapte belasting.

De heer Francis Vermeiren concludeert dat iedereen vragen heeft over de kostprijs voor de gemeenten van de liberalisering van de energiemarkt. Hij heeft het gevoel dat eenieder de schade wenst te beperken en de openbare verlichting wil vrijwaren.

Er is het probleem van de investeringen : er is een directe correlatie tussen dividenden en investeringen. De federale overheid heeft hier een zware verantwoordelijkheid en moet duidelijkheid geven over het niet invullen van de BTW op het vlak van de diensten van de intercommunales aan de gemeenten.

Verder wensen de gemeenten de garantie dat men het vroegere tarief dat zij genoten voor openbare verlichting, kunnen behouden. De vraag rijst hoe men decretaal dat *ristorno* kan bedingen ten aanzien van de intercommunales.

De kabinetschef verduidelijkt dat ingrijpen op tarieven, zoals CD&V voorstelt, een federale bevoegdheid is. De heer Eddy Schuermans verklaart dat decretaal werd vastgelegd dat de gratis stroom een openbaredienstverplichting is. Het Vlaams Parlement kan stellen dat dit voor openbare verlichting ook het geval is.

De kabinetschef verduidelijkt dat het doorrekenen van de kostprijs in de elektriciteitsprijs, een zaak is voor de CREG. Dat geldt dus ook voor de maatregel van gratis stroom. Deze maatregelen moeten ter goedkeuring aan de CREG worden voorgelegd.

Met de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt, de VREG, werd al overlegd wat het pakket openbare verlichting kan omvatten, namelijk straatverlichting en verkeerslichten in de ruime zin van het woord. Verder werd gepraat over wat het begrip onderhoud dekt, namelijk vervanging en schilderen van palen en dergelijke.

De heer Johan De Roo dient een nieuw amendement in waarbij wordt voorgesteld de exploitatie en bevoorrading van de openbare verlichting te beschouwen als openbardienstverplichting. De indieners van dit amendement verklaren daarop dat zij hun vroeger amendement nummer 1 intrekken.

Het nieuwe amendement nummer 3 (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1652/4), uitgaande van de CD&V-fractie, beoogt het distributienetbeheerderstarief, dat een intercommunale moet betalen aan de producent, te behouden voor de gemeenten voor wat openbare verlichting betreft.

De heer Eddy Schuermans vult aan dat het aanduiden van elementen als exploitatie en bevoorrading van openbare verlichting als openbardienstverplichting geen uitspraak doet over wie met deze opdracht wordt belast, maar wel dat de opdracht tegen betere voorwaarden moet gebeuren. Het amendement moet in de context van het elektriciteitsdecreet van juli 2000 worden gelezen.

Dit amendement en voorstel van decreet creëren enkel decretaal de mogelijkheid om de netbeheerders verplichtingen op te leggen. Het is de regering die concreet moet bepalen hoe deze verplichtingen moeten worden ingevuld. De kostprijs zal het voorwerp zijn van een regeringsbeslissing en zal worden bepaald in overleg met de regulator.

De heer Bruno Tobback is van oordeel dat het amendement van CD&V op het vlak van de bevoorrading een lege doos is. Alleen het punt van exploitatie is een duidelijk strak gegeven en vormt een door de regering eenvoudig te bepalen deel van de prijs.

De kabinetschef van de minister wijst erop dat het amendement van CD&V impliceert dat de Vlaamse regering een tarief zal bepalen. De Raad van State heeft aanvaard dat de Vlaamse regering een 'gratismaatregel' kan nemen omdat dit geen tariefmaatregel, maar een sociale maatregel is. De Vlaamse regering kan echter niet aan prijszetting doen, want dan neemt ze een tariefmaatregel.

De heer Bruno Tobback benadrukt dat noch het Vlaams Parlement noch de Vlaamse regering bevoegd zijn voor het vaststellen van tarieven. De Vlaamse overheid kan dus niet bepalen dat gemeenten kortingen kunnen krijgen. Dat staat haaks op de principes van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. Hij is bereid om de zaken te regelen waarvoor dit parlement en de Vlaamse regering wel rechtstreeks bevoegd zijn : het aspect exploitatie.

Het amendement nummer 3, uitgaande van CD&V, wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5. Het amendement nummer 2, uitgaande van de meerderheid, dat artikel 2 van het voorstel vervangt, wordt aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen. Het artikel 3 en het geamendeerde voorstel van decreet worden unaniem met 13 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

Gracienne
VAN NIEUWENBORGH

De voorzitter,

Wivina
DEMEESTER-
DE MEYER